که مفتاح باب خزینهٔ هنر • قپو باغلو اولنه بلسون کشی • که صاحبجی
یاخود پیلور دیگر اگرچه پیش خردمند ای قدام العاقل خاموشی اصلح
خاموشی بالیاء المصدري بمعنی السکوت حذف الواو للوزن ادبست
اما بوقت مصلحت ای عند الحاجة الی الکلام آن به که المشار الیه بلفظ
آن ما بعده اعنی در سخن کوشی خطاب من کوشیدن بالکاف العربي
ای الاولی ان تشتغل بالکلام دو چیز ای شیئان طیرگی بکسر الطاء المهملة
بمعنی الغضب وههنا بمعنی الفاعل عقلست ای یغضبان العقل احدهما
دم فرو بستن ای ترک التکلم بوقت گفتن ای وقت الحاجة الی الکلام
والثانی گفتن ای التکلم بوقت خاموشی ای فی الوقت الذی ینبغی ان یسکت
فیه وقیل فی الترجمة قطعه اگرچه عاقل اوکنده ادب ایسه لکک خصلتک
سن دمندن سویلیه سن • عقل فقر اکی کز بودمندر سویلمک • بو سی
سویلمک لک یرنده سویلیه سن • فی الجملة ای الحاصل من جملة الکلام زبان
از مکالمه او اشارة الی ذلک الصدیق در کشیدن قوت نداشتم
ای لم اقدر علی ان لا اتکلم و روی از محاورت و محادثه او کرداندن مروت
وهو کمال الرجولیة نداشتم علله بقوله که یار موافق بود و محب صادق
فلا ینبغی الاعراض عن مثله بیت چو جنگ آوری با کسی بر ستیز ای اذا
خاصمت مع احد ضجو جا که از وی گزیرت بود بضم الکاف الفارسی
وکسر الزاء المعجمة یعنی لک بد منه بان یکون ممن لا یمکن مصاحبته یقال
فلان یار ناگزیر منست ای لا یمکن مفارقته مصراع تو یی که در دو
غمت یار ناگزیر منست • وفی لغة الحلیمی گزیر بمعنی چاره و ناگزیر بمعنی
ناچار یا گریز بکسر الکاف الفارسي والراء المهملة اسم مصدر من گریختن
یعنی او یکون لک فرار منه بان یکون ممن تکرهه وتستنکف من مصاحبته
وقیل فی الترجمة بیت چو جنگ ایده سن برکمسنه ایله • عناد ایده که ساکه
مهم اولمیه بحکم ضرورت قدر مثله سخن گفتیم مع ذلک الصدیق و نوع
گنان بیرون نفیتم من الحجاب بل العلنع درفصل ربیع که صولت برد ای
شدته آرامیده اسم مفعول من آرامیدن والمراد سکون البرد بود دبل التجاوز
منه ولهذا قال واوان کالزمان لفظا ومعنی والمدقیه غلط دولت ورد

درسیدا

رسیده بیت پیراهن سبز ای القمیص الاخضر بر درختان علی الاشجار
چون مثل جامهٔ عید نیکبختان بالاضافة فی اللفظین وقیل فی الترجمة بیت
یشل کوکلک آغاجلر اوزره گویا • ایو بختلولوک بیرام لباسی قطعه
اول اردیبهشت وهو اسم للشهر الاوسط من الشهور الربیعة
ماه جلالی وهو اسم تاریخ نسب الی سلطان جلال الدولة والدین ملک
شاه السلجوقی فقوله اردیبهشت ماه جلالی احتراز عن اردیبهشت الفرس
القدیم فانهم لم یعتبروا الکبیسة فلا یقع اوان الورد فیه بل قد یتقدم
و بناء خر بلبل بسکون اللامین مبتدا گوینده خبره بر منابر جمع منبر بکسر المیم
مشتق من النبر وهو الارتفاع ویسمی به لانه آلة الارتفاع قضبان بضم
القاف وکسرها جمع قضیب وهو الغصن وقد اشتهر الفتح هنا لیناسب
قوله غضبان بر گل سرخ از نم افتاده بالواو ولغة ایضا لآلی جمع لؤلؤ چو
عرق بفتحتین بر عذار شاهد محبوب غضبان صفة مشبهة علی وزن
عطشان وقیل فی الترجمة قطعه بهارک اولی ماه جلالی اوتر بلبل
بوداقلو منبرنده • قزل گل اوزره نمدن الجو گویا • عرق درخشم ایدن
یار رخلو ننده • تا شب بوستان ای فیه با یکی از دوستان اتا مع ذلک
الصدیق او مع مثله اتفاق مبیت بفتح المیم مصدر میمی بمعنی البیتوتة
افتاد وفی بعض النسخ صحبت مبیت افتاد موضع خوش وخرم وصف
لذلک البستان و درختان دلکش وصف ترکیبی من کشیدن درهم
ای مجتمع بعضها فوق بعض گفتی که کانک تقول فی حقه خرده مینا بکسر
المیم بمعنی القارورة بر خاکش ریخته است تشبیه الازهار النابتة
علی الارض بالقارورة المتفرقة علیها ومن غفل عن هذا قال فی تفسیر مینا
بعد ذکره ما ذکرنا وفی البحر هو شیء لاژوردی یستعمله الصاغة وعقد
بالکسر وعنقود النخل ثریا بالفارسي پروین از تارکش بفتح الراء
یعنی من فوق رؤس تلک الاشجار آویخته اسم مفعول من آویختن تشبیه
الازهار النابتة علی مثل شجرة التفاح والکمثری بالثریا شعر روضة
الی هی روضة وهی ارض ذات ازهار وانهار ما ونهرها سلسال ای سهل
سوغه فی الحلق او اسم نهر فی الجنة دوحة بالفتح والسکون الشجرة العظیمة

Copyright King Saud University

Created with PDFsharp 1.2.1269-g (www.pdfsharp.com) 1